THE
HILMA AF KLINT
FOUNDATION

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2025-02-07
MÅLNR: Ä 2676-25
AKTBIL: 6

Protokoll fört vid styrelsemöte den 7 september 2024
Styrelsemöte #5 / 2024

Tid och plats: 7 september 2024, kl. 15.10–16.30.
Erik af Klints bostad, Furusundsgatan 3, Stockholm.

Närvarande: Styrelseledamöter:
Erik af Klint, ordförande
Katarina Kaila de Voto
Anders Kumlander
Juhani Selvani
Ulf Wagner

Adjungerade:
Advokat Gösta Bergman, biträde till Erik af Klint. (Lämnade rummet under punkt 15)

Ordförandens ändringar till protokollet i rött.

Frånvarande: Jessica Höglund, anställd VD. Angav förkylning som skäl.

§ 1. Mötets öppnande och val av ordförande för mötet (BP)
Erik af Klint öppnade mötet och valdes enhälligt till ordförande för mötet.

§ 2. Val av protokollförare och justerare samt fråga om adjungering (BP)
Beslutades genom votering (fyra röster (Katarina Kaila de Voto, Anders Kumlander, Juhani Selvani och Ulf Wagner) för och en röst (Erik af Klint) emot) att välja Ulf Wagner att föra protokoll över de beslut som fattas och att samtliga övriga styrelseledamöter justerar detsamma.
Erik af Klint framförde avvikande mening enligt Bilaga 1.

Avvikande mening enligt Erik af Klint

UW har tidigare framfört ovilja att utföra sekreteraruppdraget i mail.

Hans ovilja att följa mina instruktioner och mina justeringar har utmynnat i att UW insänt protokoll som inte var fastställt till Länsstyrelsen med utpekande av ordföranden som orsak till detta. I stället skall sekreteraren fullgöra sitt uppdrag genom att inta justeringar och anvisningar från ordföranden.

Att sprida felaktiga handlingar och därtill bilägga otillåtna dokument är en överträdelse som ledamot och ett olämpligt beteende som förorsakar skada för Stiftelsen.
Mitt besked till honom var att min avsikt är att kontakta en oberoende och professionell sekreterare som för protokollet enligt mötesordningen och enligt inspelat media.

Beslutades därefter enhälligt att adjungera Gösta Bergman som ombud för Erik af Klint och att han därmed skulle ha rätt till närvaro vid dagens styrelsesammanträde

§ 3. Fråga om inspelning av mötet (BP)
Beslutades enhälligt att alla vid sammanträdet närvarande som så önskar ska ha rätt att spela in dagens styrelsesammanträde på det sätt de finner lämpligt.

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 1 / 42

§ 4. Fråga om mötet blivit behörigen sammankallat (BP)
Beslutades enhälligt att dagens styrelsesammanträde blivit behörigen sammankallat.

§ 5. Godkännande av dagordningen (BP)
Beslutades enhälligt att godkänna det av Erik af Klint utskickade förslaget till dagordning, Bilaga 2.

§ 6. Föregående protokoll (BP)

1. Två tidigare protokoll har inte presenterats i rätt form och justeras därför inte av EK. De har inte justerats enligt instruktioner. Justering sker därför i den version som godkänts av EK. Trots uppmaning till UW har ändring inte skett vilket noteras och påtalas. Styrelsemajoriteten gör möjligheten till reservation illusorisk, i strid med Stiftelselagen.
    1. Ska protokollen skrivas enligt inspelning eller enligt UW?
    2. Förslag till beslut
        1. Beslutas att protokollen ska motsvara mötet enligt inspelad form och att samtliga styrelseledamöters ändringar ska med i det slutligen justerade protokollet.
2. UW har skickat in icke godkänt protokoll till Länstyrelsen, och felaktigt påstått att jag som ordföranden vägrat att justera. Detta är falskt påstående då jag lämnat signerat protokoll med ändringar till UW i rätt tid. Det tolkas som ett medvetet försök av ledamot UW att sätta ordföranden i dålig dager hos LS och tolkas som en provokation.
3. UW har därmed spritt icke godkänt material till utomstående och kritiseras för detta.
4. Bland insända bilagor finns ett brev som inte godkänts som stiftelsehandling då protokollet inte är signerat.
    1. Brevet I fråga hade ingen signerad avsändare eller mottagare, och ska därför betraktas som en nullitet. Brevet är en kommunikation mellan individer utanför Stiftelsen.
    2. Brevet överlämnades till undertecknad och hela styrelsen i handen vid SM 15 maj av styrelsemajoritetens juridiske rådgivare advokat Andreas Ek vid Gernandt & Danielson (som dagen innan fått en erinran för oetiskt agerande och beordrats lämna sitt uppdrag för Stiftelsen av Advokatsamfundets Disciplinnämnd).
    3. Genom att bifoga brevet till LS, som därigenom blir allmän offentlig handling, medverkar UW och övriga i styrelsemajoriteten till att personer utanför Stiftelsen hamnar i dålig dager (man har bidragit till en förtalsbild emot Johan af Klint och Viktor Söderlund), vilket kan sätta Stiftelsen i risk.
    4. UW och styrelsemajoriteten bekräftar därigenom att de accepterar brevets avsändare som Viveca Axelson Johnson, även om det inte är signerat.
    5. Viveca Axelson Johnson får själv ta upp sin kritik med berörda. Ordföranden uppfattar detta steg som att styrelsemajoriteten medvetet vill göra offentlighet av kritik emot familjen af Klint och Viktor Söderlund. Har styrelsemajoriteten bifogat brevet på uppdrag av Viveca Axelson Johnson?
    6. Det framstår som dålig förvaltning av UW och styrelsemajoriteten, och misstänks vara avsiktligt.
    7. Vem är adressaten? Vem är avsändare?
    8. Som ordföranden ska jag skriva till Viveca Axelson Johnson att vi vill ha detta klarlagt.
5. UW mail till EK: *Är du, eller för all del den övriga styrelsen inte nöjd med mitt sätt att föra protokollet finns alltid möjligheten att välja en annan protokollförare.*
    1. UW föreslår alltså själv annan protokollförare.
6. Sammantaget uppfattar ordföranden protokollföraren som avsiktligt provocerande emot ordföranden, och avsiktligt illojal emot Stiftelsen.
7. Beslutsförslag:
    1. Protokoll ska föras enligt inspelning. Samtliga ledamöters ändringar ska tas med. Vid kortare protokoll än inspelningen ska samtliga ledamöter vara överens. Justeringar ska vara del av huvudprotokollet.

✓ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 2 / 42

2. Ordföranden kontaktar neutral byrå för protokollskrivande i enlighet med inspelat möte, stadgar och SL, där samtliga rättelser framkommer i huvudprotokollet.

Beslutades genom votering (fyra röster (Katarina Kaila de Voto, Anders Kumlander, Juhani Selvani och Ulf Wagner) för och en röst (Erik af Klint) emot) att lägga protokollen från styrelsesammanträdena den 15 maj 2024 (nr 3/2024) och den 14 juni 2024 (nr 4/2024) till handlingarna trots att Erik af Klint inte har justerat dem samt att protokollföraren enbart skall föra protokoll över de beslut som fattas.

Erik af Klint framförde avvikande mening enligt Bilaga 3.

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Ordförandens kritik av protokollförare och styrelsemajoritet framgår av kallelsens material som skäl till en neutral byrå för protokollskrivande. Man försöker aktivt dölja ordförandens kritik genom att gömma den i bilagor. Vid påtalande av detta obstruerar man enhetligt och inför inte ordförandens ändringar i huvudprotokollet. Detta kritiseras.

Se punkt 2. Styrelsens ledamot och sekreterare har i strid med Stiftelselagens regler inte iakttagit lojalitet med Stiftelsen utan i uppenbart jäv på grund av sin associering till Vidarstiftelsens koncern och därmed överträtt sina befogenheter. UW har genom att sända in felaktiga handlingar och med utpekande och felaktiga påståenden, förorsakat skada för ordföranden och därtill illojalt spridit information och dokument.
Speciellt det brev från Viveka AxJ som ordföranden klart och tydlig anmält saknar adressat och underskrifter. Detta dokument är en nullitet och har medvetet överlämnats utanför protokollet från majoritets ombud advokat Andreas Ek dagen efter det att beslut meddelats att han inte längre ägde rätt att företräda Stiftelsen.

Tolkningen att UW och majoriteten nu stödjer inlämnade anmälan, tyder på att majoriteten därmed bekräftar att brevet kommer från AxJ och Viveka J. Därtill att mottagare till EaK genom överlämning från Adv Andreas Ek till ordföranden Erik af Klint vid ordinarie styrelsemöte. Majoriteten har därmed bidragit till en oriktig anmälan och spridning, offentliggörande av otillåten skrivelse. Detta kan väl utgöra olaga hot mot de personer som omnämnts i brevet som numera har spridning till utomstående. Skada kan/ har uppkommit för Stiftelsen vilket måste utredas och beivras.

§ 7. Rapporter från VD (IP)

1. ekonomisk utveckling med väsentliga händelser och avvikelser mot budget samt prognos
2. utvecklingen av verksamheten, med uppgift om ansökningar/förfrågningar

På grund av att VD anmält sjukfrånvaro för mötet beslutades enhälligt att bordlägga frågan till kommande styrelsesammanträde.

§ 8. Rapporter från VD ("BP")

1. Trots framförd kritik har ordföranden inte fått löpande information från VD, styrelsen eller Grant Thornton. Ordföranden har inte erhållit budget i godtagbar version.
2. Förslag till beslut
    1. Beslutas att VD ser till att huvudbok, balans och resultatrapport samt SIE4-filer kvartalsvis kommer till ordföranden i önskat format.
    2. Beslutas att omgående instruera Grant Thornton att tillsammans med styrelsen skriva en godtagbar budget för 2024-2025.

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 3 / 42

Beslutades dels enhälligt att VD ska se till att huvudbok, balans- och resultatrapport samt SIE4-filer kvartalsvis kommer till ordföranden i önskat format, dels genom votering (fyra röster (Katarina Kaila de Voto, Anders Kumlander, Juhani Selvani och Ulf Wagner) för och en röst (Erik af Klint) emot) att avslå förslaget att instruera Grant Thornton att göra en budget.

Styrelsemajoriteten uttalade att den budget som sammanställs av Grant Thornton är godtagbar i nuvarande form, men att det står Erik af Klint fritt att göra en egen budget om han så önskar.

Erik af Klint framförde avvikande mening enligt Bilaga 4.

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Ordförandens kritik av VDs rapporter till styrelsen framgår av kallelsens material. Det är inte acceptabelt att det inte finns en tydlig budget för Stiftelsen. Det är inte acceptabelt att styrelsen undanhålls material av VD, och att styrelsemajoriteten godkänner detta.

Rapporteringen är ytlig och generell. För att denna skall medge analyser och kontroller så måste en fastställd budget ingå i rapporteringsmaterialet.

Detta har inte skett vilket kritiseras mot majoriteten som numera har avtalat med redovisningsbyrån att undanhålla mig information och rätten för mig att kräva dokument.
Tidigare protokoll har redogjort för svårigheterna för EaK att erhålla ekonomisk information inför styrelsemöte. Trots påstötningar och formellt riktiga krav så motsätter sig redovisningsbyrån att direkt lämna begärd information. Hänvisning till uppdragsavtal med övriga i styrelsen.

Därmed har majoriteten i styrelsen genom att sätta munkavel på Grant Thornton Redovisningsbyrå, begränsat ordförandens roll och möjlighet att fullfölja sin förvaltning, vilket kritiseras.
Budget i rudimentär form saknar koppling till föreslagen åtgärdsplan. Kostnader för konsulter och planer att underhålla verken måste illustreras i budget. Kända fakturor från advokat och konsult har inte medtagits trots att Stiftelsen har betalningsskyldighet. Att underlåta betalning kan medföra hot om insolvens och legala åtgärder med betalningsanmärkningar.

Betalning måste omgående utföras. Denna underlåtenhet kritiseras. Speciellt gäller detta Vd´s uraktlåtenhet att utföra sina plikter. Anvisningar för hennes agerande måste ha kommit från något annan ledamot. Detta kritiseras och innebär en varning till Vd att åsidosatta sin arbetsbeskrivning.

Enligt dom så skall majoritetens styrelsemedlemmar, undantaget UW, utge ersättning för advokat Gösta Bergman. Därtill skuld för utförda konsulttjänster utförda av justitierådet Henning Isoz.

Majoriteten skyldighet att betala Stiftelsen för den tvist som man själv har initierat mot Stiftelsen har därmed medfört skada och klara brister i deras lojalitet och förvaltning. Att tre i styrelsen har skulder till Stiftelsen är en otillåten företeelse och kan utgöra ett förbjudet lån enligt Stiftelselagen. Klart är att detta är olämpligt och därtill brister illojalt mot Stiftelsen.

Detta kritiseras härmed.

§ 9. Varning till anställd VD Jessica Höglund

1. Det ingår i den anställdes uppdrag att informera styrelsen och ge dem tillfredsställande svar och information.
2. Det har varit synnerligen svårt för ordföranden att få ut information från Jessica Höglund. Se bland annat ovan. Ordföranden har därutöver inte fått klara besked på sina frågor trots att de skickas i god tid rörande avtal, försäkringsvärden, ekonomi, budget, etc

✓ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 4 / 42

1. Beslutsförslag:
    1. Jessica Höglund tilldelas en varning.

Beslutades genom votering (fyra röster (Katarina Kaila de Voto, Anders Kumlander, Juhani Selvani och Ulf Wagner) för och en röst (Erik af Klint) emot) att avslå förslaget att tilldela VD en varning.

Erik af Klint framförde avvikande mening enligt Bilaga 5.

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Ordförandens kritik av VDs rapporter till styrelsen framgår av kallelsens material. Det är inte acceptabelt att det inte finns en tydlig budget för Stiftelsen. Det är inte acceptabelt att styrelsen undanhålls material av VD, och att styrelsemajoriteten godkänner detta.

§ 10. Tolkning av Stiftelsens stadgar ("BP")

1. Fd hovrättsråd Henning Isoz har tolkat Stiftelsens stadgar om vad Stiftelsen ska och får ägna sig åt med stora konsekvenser för Stiftelsens verksamhet. Vg se Bilaga 6a.
    1. Förslag till beslut
        1. Beslutas att Stiftelsen i fortsättningen endast ägnar sig åt sådan verksamhet som Stiftelsen ska eller får göra enligt vad som föreskrivs i §§ 1 och 4 samt § 5 andra stycket tredje meningen i Stiftelsens stadgar.
        2. Beslutas att visande av Stiftelsens tillgångar för allmänheten på museum, utställningar, merchandise, fysiskt eller digitalt ska upphöra snarast möjligt.
        3. Beslutas att omedelbart säga upp avtalen med Bokförlaget Stolpe.
        4. Beslutas att avbryta alla planer på att bygga och/eller driva ett museum i Stiftelsens regi (eller genom dotterbolag)
        5. Beslutsförslag att betala Henning Isoz för hans arbete för Stiftelsen.
        6. Beslutas att utredning i styrelsen påbörjas för att se hur man kan följa stadgarna idag. Varje ledamot ska aktivt delta i denna process och komma med förslag till ordförande 3 veckor inför nästa styrelsemöte för sammanställning och presentation då.

Beslutades genom votering (fyra röster (Katarina Kaila de Voto, Anders Kumlander, Juhani Selvani och Ulf Wagner) för och en röst (Erik af Klint) emot) att avslå ovan angivna förslag till beslut.

Med avseende på punkt 5 ovan menade Anders Kumlander att detta inte är aktuellt eftersom Henning Isoz inte fått något uppdrag från stiftelsen.

Erik af Klint framförde avvikande mening enligt Bilaga 6b.

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Det av Henning Isoz avgivna utlåtandet bör, med beaktande av hans mer än 40-åriga erfarenhet av stiftelserätt inkluderande drygt 10 års arbete på Justitiedepartementet med det som 1996 ledde till att Sverige fick sin första lag om stiftelser, enligt min mening väga tyngre än det utlåtande som tidigare styrelsemajoritet lät inhämta av Nord advokater.

Det utlåtande som Henning Isoz har avgivit visar att det strider mot stadgarna för Stiftelsen om den ägnar sig åt att ställa ut målningar ur Hilma af Klints Verk etc. Det är styrelsens uppgift att följa och respektera stadgarna. Visserligen har så inte varit fallet under ett stort antal år men det hindrar definitivt inte den nuvarande styrelsen från att övergå till att följa den av stiftaren i stadgarna uttryckta viljan.

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 5 / 42

Stiftelsens ändamål och stiftarens vilja är nu utredd, definierad och skall fastställas formellt av styrelsen.

§ 11. Genomgång av Ulf Wagner, Anders Kumlanders och Juhani Selvanis verksamhet i Järna som innebär att de är olämpliga i styrelsen ("BP")

1. Att vara styrelseledamot i en stiftelse är ett sysslomannmansvar där man ska sätta lojaliteten till stiftelsen i första rummet.
2. Ulf Wagner, Anders Kumlander och Juhani Selvani har i strid med Stiftelsens stadgar börjat förbereda för konsthall / museum i annan organisation, Kulturforum Järna AB.
3. Anders Kumlander har också fått svidande kritik för omoraliskt agerande i en affär med Hilma af Klints målningar (Kunskapens Träd) där man misstänker att han tjänat stora pengar privat till förfång för en antroposofisk stiftelse.
4. Beslutsförslag:
    1. Beslutas att Ulf Wagner, Anders Kumlander och Juhani Selvani entledigas från sitt uppdrag som ledamöter i Stiftelsen pga tveksam lojalitet.
    2. Beslutas att ordföranden tillskriver LS för anmälan av styrelseförändringarna och att tidigare ordföranden och ledamoten Ulrika af Klint, som felaktigt avregistrerats av LS, registreras på nytt. Därmed skulle styrelsen bestå av Erik af Klint (ordföranden), Katarina Kaila de Voto samt Ulrika af Klint.

Beslutades genom votering (fyra röster (Katarina Kaila de Voto, Anders Kumlander, Juhani Selvani och Ulf Wagner) för och en röst (Erik af Klint) emot) att avslå ovan angivna förslag till beslut.

Erik af Klint framförde avvikande mening enligt Bilaga 7.

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Ordförandens kritik av UW, AK och JS framgår av kallelsens material. Det som saknas i kallelsen men som samtliga är väl medvetna om är att UW och AK är ledamöter i Stiftelsen Kristallen vars ändamål är att visa Hilma af Klints verk. Sedan tidigare har man gjort förberedelser i Södertälje kommun med detaljplan, och gett i uppdrag åt Snöhätta för en museibyggnad. AK och JS är också ledamöter i Kulturforum Järna AB som har gjort stora förberedelser för byggandet av en konsthall.

Anmälan till Länsstyrelsen kommer att upprättas för att kräva ett entledigande av ledamöter inför en formell prövning av lojalitet, jäv och dokumenterad lämplighet i övrigt.

En begäran kommer att framställas till Länsstyrelsen att utse en god man som skall övervaka förvaltningen och beslut samt åtgärder.

§ 12. Diskussion med anledning av Ulf Wagners utredning om restaureringsbehovet under den kommande tioårsperioden ("IP").

1. Utredningen välkomnas. Vi känner dock inte till behovet i detalj. Här är bara några frågor som jag kommer att tänka på:
    1. Vilka verk bör prioriteras?
    2. Vad är den enskilda budgeten för respektive verk?
    3. Har de restaurerats tidigare?
    4. Kostnader och plats för ny förvaring?
    5. Hur stora är totalkostnaderna?
    6. Finns budget framtagen?
    7. Vi känner inte till värdet på de som kan avyttras.

Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 6 / 42

8. Vi har inte gjort en utredning av vilken prioriteringsordning som verk kan avyttras (som är beroende av värde och betydelse för tolkning av verket)
9. Eftersom inte adekvat budget är framtagen för Stiftelsen blir det svårt att göra en adekvat budget också för denna del. Båda behövs.
10. Fastställt stadgar ändamålsparagraf för att veta vad vi får och kan göra. Läs Henning Isoz' utlåtande. Verket har rest mellan olika muséer och utställningar. Om Stiftelsen beslutar att följa stadgarna kommer behovet av restaurering minska betydligt, eftersom verket kommer att vara stationärt i arkivet då. Ny riktning på verksamheten måste gås igenom först.

Ulf Wagner lämnade en kortare redogörelse för den utredning som konservatorerna Sara Palmborg och Lotta Möller har gjort i enlighet med Bilaga 8.

Erik af Klint framförde avvikande mening enligt Bilaga 9.

Kritik av Ulf Wagner och styrelsemajoriteten till punkt 12 i kallelsen

Kritik enligt Erik af Klint

1. Notera att inga reparationer behöver ske för att ställa ut verken, eftersom detta inte är tillåtet enligt stadgarna. Denna aspekt berör hela innehållet i rapporten och påverkar uppdragsformuleringen till uppdragstagarna som därmed bör få ett nytt uppdrag där denna aspekt tas med. Det är av yttersta vikt att uppdragsformuleringen kommer från hela styrelsen och inte enskild ledamot som nu.

2. Uppdraget som Ulf presenterade till konservatorerna var enligt dem: "Gör en tillståndsinventering för att få överblicken över hur mycket i tid och arbete som det krävs för att allt ska vara i bästa möjliga skick om 10 år. Allt med Hak nummer."

3. Historiskt har verket blivit successivt uppgraderat genom restaurering i samband med utställning. Mha två kuratorer (Sara Palmborg och Lotta Möller) har verket och arkivet kommit i god ordning enligt deras egen utsago. Några akuta behov finns inte. Man kan naturligtvis restaurera i det oändliga, det finns ingen gräns.

4. Sara Palmborg och Lotta Möller har inte erbjudits möjligheten att presentera utredningen muntligen och svara på frågor, men önskar göra det.

5. Likväl vill styrelsemajoriteten vid samma möte ta beslut om att sälja verk för att förverkliga utredningsmålen utan ingående diskussion med dem som författat utredningen.

6. Sara Palmborg är av den uppfattningen att hennes föreslagna åtgärder kan genomföras genom yttre finansiering, såsom croud founding och andra intiativ, nu när intresset för Hilma är så stort, och att Stiftelsen inte ska behöva betala något.

7. När nu verket inte har några akuta renoveringsbehov måste ordföranden ifrågasätta skälet till att det verkar vara så bråttom med att sätta dessa åtgärder i verket på en gång.

8. "Bästa möjliga skick" av även det minsta papper och bok låter i sig orimligt. Man kan restaurera i det oändliga, det finns ingen gräns. Reflektion över vad utredningen kommit fram till måste ta detta i beaktande.

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 7 / 42

9. "Allt med HaK nummer" innebär alltså andra saker än det som ingår i "verket". Vad jag förstår går HaK nummer nu upp till c:a 1600, medan stadgarna talar om <1200. Det bör alltså specificeras vad som menas, och vad som ska prioriteras. Vi pratar alltså om restaurering av saker som inte är konst också. Det kan förstås tänkas, men då pratar vi om prioritering.

10. Prioriteringsordning av restaureringsbehovet är ett måste och saknas helt i utredningen.

11. Det pågår utredning av Riksantikvarieämbetets lokaler/verksamhet där utlåtande väntas i november. Det vore klokt att skjuta på stora beslut i restaureringsfrågan i avvaktan på denna.

12. Det är emot stadgarna att sälja lättvindigt, även om det är tillåtet att sälja för att bevara verket. Det är ordförandens uppfattning att för avyttring krävs koncensus av styrelsen. Utredning av vilka tavlor som skulle säljas är inte en liten fråga. Ingen aktuell sådan utredning har gjorts på uppdrag av styrelsen. I denna fråga gäller dels vad man kan få in på vilka målningar, dels vilka som inte skulle säljas av med hänsyn till budskapets tolkning i verket. Ska man sälja serier eller enstaka verk ur olika serier?

13. Det är emot stadgarna att visa verket för allmänheten. Att sluta med detta påverkar kraftigt behovet av restauration.

14. Det finns ingen bra budget för vare sig Stiftelsen eller för restaurationen. Båda måste göras.

15. Det är ordförandens uppfattning att styrelsemajoriteten vill sälja delar av verket billigt till sig själva eller organisation man kontrollerar eller har inflytande i, för att sedan sälja dyrt och dra nytta av mellanskillnaden. Anders Kumlander har redan gjort sig skyldig till detta med Hilma af Klints målningar i annat sammanhang. Det är också skälet till att man inte velat ha in en värdering av verket i årsredovisningen. Idag är verket där värderat till 0kr, varför det inte går att säga om man får ett bra eller dåligt pris vid en försäljning. Detta är avsiktligt menar ordföranden.

§ 13. Beslut om uppdrag till Anders Kumlander och Juhani Selvani att inleda en process för att sälja enskilda målningar inom den senare delen av verket för att underlätta omhändertagandet och vården av de kvarvarande delarna av verket ("BP").

1. På grund av skälen angivna i punkt 10 är det för tidigt att säga att det är förenligt med ändamålen att sälja verk. Det saknas kunskap, för många osäkerhetsfaktorer för att gå vidare i den här frågan. Att däremot samla in pengar för detta ändamål är förstås inget problem.
2. Beslutsförslag:
    1. Det beslutas att frågan bordläggs tills svar på ovan och andra frågor besvarats nöjsamt för hela styrelsen, dvs en mer komplett utredning av Stiftelsens totala situation.
    2. Det beslutas att ordföranden tar kontakt med extern opartisk värdering av tillgångar (t ex Bukowskis).
    3. Det beslutas att värderingen (återanskaffningsvärdet) ska upptas i redovisningen / räkenskaperna.

Beslutades genom votering (fyra röster (Katarina Kaila de Voto, Anders Kumlander, Juhani Selvani och Ulf Wagner) för och en röst (Erik af Klint) mot) att ge i uppdrag till Anders Kumlander och Juhani Selvani att för stiftelsens räkning inleda en process för att sälja enskilda målningar inom den senare delen av verket för att underlätta omhändertagandet och vården av de kvarvarande delarna

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 8 / 42

av verket samt att uppdraget skall återrapporteras till styrelsen vid kommande styrelsesammanträde innan beslut om försäljning fattas.

Erik af Klint framförde avvikande mening i enlighet med Bilaga 10.

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Det är min uppfattning att inga verk kan säljas utan samtliga ledamöters godkännande. Att ens inleda en process för att sälja enskilda målningar medför onödiga kostnader. Hänvisar till ordförandens kritik enligt punkt 12 i kallelsen. Sådana beslut ska vägas emot tolkningen av Stiftelsens stadgar som presenterats vid detta möte enligt punkt 10 i kallelsen. I dessa ska särskilt inbegripas §1,4 och 5.

Majoriteten i styrelsen inte rätt att företa någon åtgärd eller beslut som syftar till att möjliggöra försäljning, utställningar av verk eller dra på kostnader som träffar Stiftelsen. Detta förfarande kommer att anses utgöra illojala handlingar som gynnar AxJ och Vidarstiftelsen.
Det är olämpligt att inleda en process när formell värdering saknas. Därmed skall förslaget avslås då det strider emot Stadgar.

Det är en prioriteringsfråga att sälja för att bevara och omhänderta konsten. Det finns andra kostnader som kan minskas. Till exempel anser ordföranden att Stiftelsen inte har råd med en anställd eller att hålla med konsult. Stiftelsen bör gå tillbaka till ideellt arbete, om inte vill delta i detta kanske man inte ska vara i stiftelsen.

Det är fortfarande ytterst oklart vad Bokförlaget Stolpe gör med Stiftelsens tillgångar och verken saluförs utan Stiftelsens kontroll med illojala avtal som grund. Missförhållande som måste avbrytas omedelbart, och avtalen sägas upp. även om avtalen skulle vara fortsatt gällande ser det orimligt att inga intäkter går till Stiftelsen.

Genom att som första steg följa stadgarna och ta in alla målningar bidrar styrelsen till att vårda verket genom att inte ställa ut dem, och därmed även undvika för verket skadliga transporter. Då kan nästa steg följa med att göra upp en plan för hur Stiftelsen kan följa stadgarna. Detta steg skull vara av stor betydelse för vården av verket och ge tid för en noggrann utredning istället för detta havsverk.

§ 14. Beslut om uppdrag till Anders Kumlander och Juhani Selvani att utreda möjligheterna att erhålla extern finansiering av stiftelsens verksamhet ("BP").
Beslutades enhälligt att ge i uppdrag till Anders Kumlander och Juhani Selvani att utreda möjligheterna att erhålla extern finansiering av stiftelsens verksamhet samt att eventuella kostnader i anslutning till detta skall tas upp till beslut i styrelsen.

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Det är i hög grad olämpligt att uppdra till ledamöter att sätta Stiftelsen i gäld genom upptagandet av skulder. **Det skulle innebära garantiförpliktelser och pantsättning av Stiftelsens tillgångar.**

Därtill är upptagande av lån inte behövligt vilket bekräftas av i och för sig bristfälliga budgets.

I stället syftar finansieringen till att möjliggöra en försäljning av verk och genomförande av byggandet eller förhyrning av utställningslokaler. Majoriteten har tidigare motsatt sig att låta värdera tillgångarna till återanskaffningsvärdet och även att uppta tillgångarna i årsredovisningen.

✓ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 9 / 42

Majoritetens avsikter är illojala och jäviga. Det finns grundad misstanke att låntagande sker mot fristående finansbolag och att framtida gäldenärsbyte kan innebära att tillgångar i pant kommer att skingras till den som övertagit skulden.

§ 15. Beslut med anledning av advokat Gösta Bergmans krav mot Anders Kumlander, Juhani Selvani och Katarina Kaila de Voto ("BP").
Gösta Bergman lämnade rummet under denna punkt.

Beslutades genom votering (fyra röster (Katarina Kaila de Voto, Anders Kumlander, Juhani Selvani och Ulf Wagner) för och en röst (Erik af Klint) nedlagd) att ge i uppdrag till Anders Kumlander och Juhani Selvani att för det fall advokat Gösta Bergman framställer krav mot stiftelsen om betalning av arvode till honom begära att han återkommer med uppgift om uppdragsbrev mellan honom och stiftelsen, detaljerad redogörelse för vidtagna åtgärder, som ska vara specificerad med angivande av datum för respektive åtgärd och dennas tidsåtgång, samt tillämpat timarvode, samt att styrelsen, när nöjaktig sådan redogörelse har erhållits, tar ställning till kravet vid kommande styrelsesammanträde.

§ 16. Beslut om anlitande av advokat för stiftelsen för löpande juridisk rådgivning ("BP").

1. Ordföranden noterar att Hellström Advokatbyrå Kommanditbolag finns representerat i Vidarstiftelsen och dess bolag på flera sätt. Magnus Andersson och Jonas Wetterfors är båda delägare och partners.
2. Beslutsförslag:
    1. Liggande förslag ogillas och accepteras inte.

Advokat Gösta Bergman påtalade för styrelsen att advokat Jonas Wetterfors varit ombud emot Stiftelsen och föreslog styrelsemajoriteten att istället välja en helt ren advokatfirma som inte är jävig i något sammanhang.

Anders Kumlander menade att något jäv inte föreligger.

Beslutades genom votering (fyra röster (Katarina Kaila de Voto, Anders Kumlander, Juhani Selvani och Ulf Wagner) för och en röst (Erik af Klint) mot) att ge Anders Kumlander och Juhani Selvani i uppdrag att för stiftelsens räkning anlita advokat Jonas Wetterfors, Hellström Advokatbyrå Kommanditbolag, som advokat för stiftelsen för löpande juridisk rådgivning samt att denne därmed skall kallas till kommande styrelsesammanträde.

Erik af Klint framförde avvikande mening i enlighet med Bilaga 11.

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Advokaten JW är olämplig att delta vid mötet och därtill att vara ombud för Stiftelsen.

Han har genom sitt ägande i Kommanditbolaget Hellstr.ms Advokatbyrå inte genomfört sin jävsprövning vid antagande av uppdraget. Vidare är kollegan Magnus Andersson aktiv i styrelser i Vidarstiftelsen och koncernen.

Det innebär att båda är jäviga samt att deras närvaro ger dem möjlighet och access till räkenskapshandlingar och affärshemligheter som är sekretessbelagda för alla utom Stiftelsen och styrelse. Att möjliggöra åtkomst till ovanstående är en överträdelse av sekretess samt riktar kritik mot majoriteten av styrelsen som föreslår och möjliggör detta.

✓ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 10 / 42

JW har därtill varit ombud för anställd mot Stiftelsen.
Allvarlig kritik riktas mot styrelsen samt att advokaten inte är välkommen att delta vid förhandling eller representera stiftelsen.

§ 17. Diskussion med anledning av X-kontona @hilmaafklint och @hilma_af_klint (Infopunkt)
Ulf Wagner informerade om att Hedvig Ersman fortfarande inte har lämnat över lösenord till stiftelsens tidigare konto och att stiftelsen kommer att låta utreda om det rör sig om varumärkesintrång.

§ 18. Övriga frågor
Inga övriga frågor var anmälda.

§ 19. Fråga om tidplan för justering av protokollet ("BP").
Beslutades enhälligt att följande tidplan ska gälla för justering av protokollet:
- utkast till protokoll ska skickas ut till samtliga styrelseledamöter senast inom sex arbetsdagar från styrelsesammanträdet (dvs. senast den 16 september 2024),
- eventuella synpunkter på utkastet till protokoll ska skickas till styrelsesekreteraren senast inom elva arbetsdagar från styrelsesammanträdet (dvs. senast den 21 september 2024),
- slutligt protokoll ska skickas ut till samtliga styrelseledamöter senast inom 13 arbetsdagar från styrelsesammanträdet (dvs. senast den 24 september 2024), och
- justering av protokollet ska ske senast inom 14 arbetsdagar från styrelsesammanträdet (dvs. senast den 25 september 2024).

§ 20. Fråga om samtliga styrelseledamöter har fått tillfredsställande underlag för att avgöra ärendena vid mötet ("BP").
Beslutades enhälligt att samtliga styrelseledamöter har fått tillfredsställande underlag för att avgöra ärendena vid styrelsesammanträdet.

§ 21. Nästa möte ("BP").
Beslutades enhälligt att nästa styrelsesammanträde skall äga rum fredagen den 15 november 2024, med start kl. 16.00 hos advokat David Lindgren, Cross Advokater, Kungsgatan 29, Stockholm.

§ 22. Mötets avslutande ("BP").
Erik af Klint förklarade mötet avslutat och tackade samtliga deltagare.

Ulf Wagner
Protokollförare

Erik af Klint
Ordförande vid mötet

Juhani Selvani
Justerare

Anders Kumlander
Justerare

Katarina Kaila de Voto
Justerare

✓ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 11 / 42

Bilaga 7, punkt 11.pdf *(1 sida, bifogade nedan)*
Ladda ner *98AD259A983334E4B3A5A8D625812EB3A549A6F903730B8FFE3502B6F1500239*

Bilaga 6b, punkt 10.pdf *(1 sida, bifogade nedan)*
Ladda ner *B20D12AEBB9B1F94E432D1286FA01633AC9451DED46196E1AACA95D2D778F2BB51*

Bilaga 5, punkt 9.pdf *(1 sida, bifogade nedan)*
Ladda ner *8124C5AB29F34C4E1A5A3AED42AC6C344827907C7C5A3551ECFB0E9CD695CF932*

Bilaga 11, punkt 16.pdf *(1 sida, bifogade nedan)*
Ladda ner *09A57B6148341D0495AA8C5C6E9309E26EA55ED4C3B80568953FE67B45FF125C*

Bilaga 10, punkt 13.pdf *(1 sida, bifogade nedan)*
Ladda ner *304DEDE10871509C578699A1F9D3B9C4B8C7CE3691403A473A66FB77AA95FEBE*

Bilaga 6a, punkt 10_Henning Isoz.pdf *(3 sidor, bifogade nedan)*
Ladda ner *240669BB96A30FB0D97016789C98AE6700D599D4569E563D2FA2E3952E9983199*

Bilaga 8, punkt 12_åtgärdsplan.pdf *(10 sidor, bifogade nedan)*
Ladda ner *F73892835089627D53B1F7C09A4540C9FFB1C2884046702B3C1908C455B99E647*

Bilaga 3, punkt 6.pdf *(1 sida, bifogade nedan)*
Ladda ner *F43EF3BC0FA723225872216635C2314C26E72B43FB28D3A49A30E696D89057124A*

Bilaga 9, punkt 12.pdf *(2 sidor, bifogade nedan)*
Ladda ner *5B26A34F197F07CB66E87299E82506B80F357DE7F3C2DA3E9BE5F36C4AF7C059*

Bilaga 1, punkt 2.pdf *(1 sida, bifogade nedan)*
Ladda ner *A619852FCDAAF8C9A2D42B9A75E066987DA516399D3689D40EC4DB1598AF6433*

Bilaga 4, punkt 8.pdf *(1 sida, bifogade nedan)*
Ladda ner *0E2D44A07D77D2308BF28C91C9B1CBF52BC409A6B8802F663BC74C41DD3D9A92*

Bilaga 2, punkt 5_dagordning.pdf *(5 sidor, bifogade nedan)*
Ladda ner *5290E15385AC1E282B149A99E37EE185541D751ID6639494E3CA37B5176DF320*

Deltagare

STIFTELSEN HILMA AF KLINTS VERK Sverige

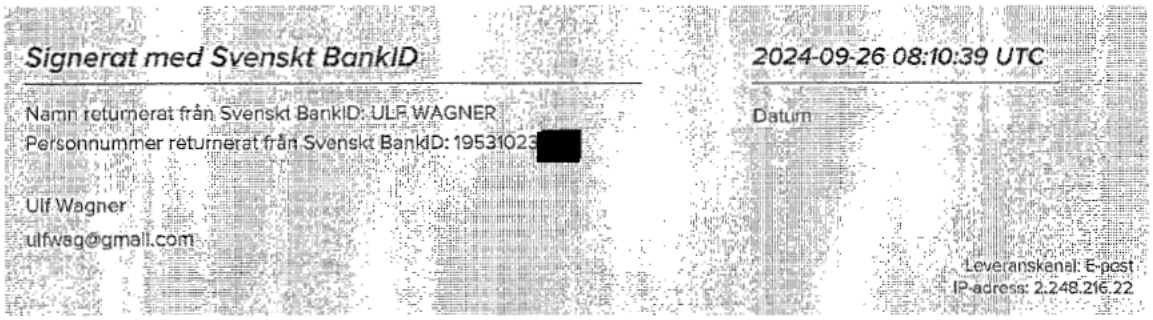

KATARINA KAILA DE VOTO Sverige

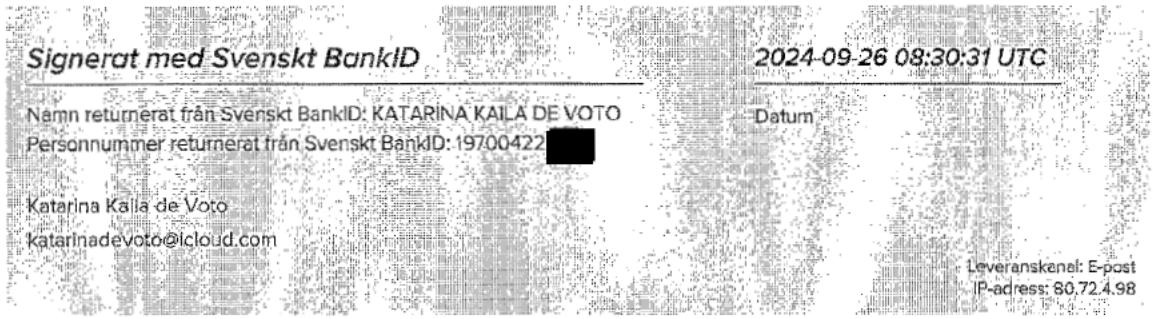

ERIK AF KLINT Sverige

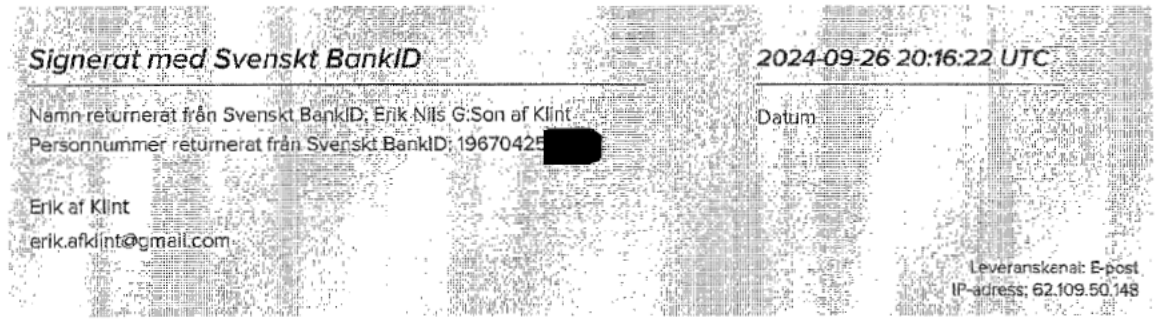

JUHANI SELVANI Sverige

ANDERS KUMLANDER Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2024-09-26 13:52:13 UTC*

Namn returnerat från Svenskt BankID: Anders Kumlander
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 19481201[redacted]
Datum

Anders Kumlander
anders@vidarstiftelsen.se

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 2.248.143.244

Punkt 11 — Genomgång av Ulf Wagner, Anders Kumlanders och Juhani Selvanis verksamhet i Järna som innebär att de är olämpliga i styrelsen ("BP")

Avvikande mening till punkt 11 i kallelsen

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Ordförandens kritik av UW, AK och JS framgår av kallelsens material. Det som saknas i kallelsen men som samtliga är väl medvetna om är att UW och AK är ledamöter i Stiftelsen Kristallen vars ändamål är att visa Hilma af Klints verk. Sedan tidigare har man gjort förberedelser i Södertälje kommun med detaljplan, och gett i uppdrag åt Snöhätta för en museibyggnad. AK och JS är också ledamöter i Kulturforum Järna AB som har gjort stora förberedelser för byggandet av en konsthall.

Anmälan till Länsstyrelsen kommer att upprättas för att kräva ett entledigande av ledamöter inför en formell prövning av lojalitet, jäv och dokumenterad lämplighet i övrigt.

En begäran kommer att framställas till Länsstyrelsen att utse en god man som skall övervaka förvaltningen och beslut samt åtgärder.

2024.09.07 SM SHAKV Org nr 802425.1780

Punkt 10 — Tolkning av Stiftelsens stadgar ("SP")

Avvikande mening till punkt 10 i kallelsen

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Det av Henning Isoz avgivna utlåtandet bör, med beaktande av hans mer än 40-åriga erfarenhet av stiftelserätt inkluderande drygt 10 års arbete på Justitiedepartementet med det som 1996 ledde till att Sverige fick sin första lag om stiftelser, enligt min mening väga tyngre än det utlåtande som tidigare styrelsemajoritet lät inhämta av Nord advokater.

Det utlåtande som Henning Isoz har avgivit visar att det strider mot stadgarna för Stiftelsen om den ägnar sig åt att ställa ut målningar ur Hilma af Klints Verk etc. Det är styrelsens uppgift att följa och respektera stadgarna. Visserligen har så inte varit fallet under ett stort antal år men det hindrar definitivt inte den nuvarande styrelsen från att övergå till att följa den av stiftaren i stadgarna uttryckta viljan.

Stiftelsens ändamål och stiftarens vilja är nu utredd, definierad och skall fastställas formellt av styrelsen.

Punkt 9 — Varning till anställd VD Jessica Höglund

Avvikande mening till punkt 9 i kallelsen

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Ordförandens kritik av VDs rapporter till styrelsen framgår av kallelsens material. Det är inte acceptabelt att det inte finns en tydlig budget för Stiftelsen. Det är inte acceptabelt att styrelsen undanhålls material av VD, och att styrelsemajoriteten godkänner detta.

Punkt 16 — Beslut om anlitande av advokat för stiftelsen för löpande juridisk rådgivning ("BP").

Avvikande mening till punkt 16 i kallelsen

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Advokaten JW är olämplig att delta vid mötet och därtill att vara ombud för Stiftelsen.

Han har genom sitt ägande i Kommanditbolaget Hellströms Advokatbyrå inte genomfört sin jävsprövning vid antagande av uppdraget. Vidare är kollegan Magnus Andersson aktiv i styrelser i Vidarstiftelsen och koncernen.

Det innebär att båda är jäviga samt att deras närvaro ger dem möjlighet och access till räkenskapshandlingar och affärshemligheter som är sekretessbelagda för alla utom Stiftelsen och styrelse.
Att möjliggöra åtkomst till ovanstående är en överträdelse av sekretess samt riktar kritik mot majoriteten av styrelsen som föreslår och möjliggör detta.

JW har därtill varit ombud för anställd mot Stiftelsen.

Allvarlig kritik riktas mot styrelsen samt att advokaten inte är välkommen att delta vid förhandling eller representera stiftelsen.

Punkt 13 — Beslut om uppdrag till Anders Kumlander och Juhani Selvani att inleda en process för att sälja enskilda målningar inom den senare delen av verket för att underlätta omhändertagandet och värden av de kvarvarande delarna av verket ("BP").

Avvikande mening till punkt 13 i kallelsen

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Det är min uppfattning att inga verk kan säljas utan samtliga ledamöters godkännande. Att ens inleda en process för att sälja enskilda målningar medför onödiga kostnader. Hänvisar till ordförandens kritik enligt punkt 12 i kallelsen. Sådana beslut ska vägas emot tolkningen av Stiftelsens stadgar som presenterats vid detta möte enligt punkt 10 i kallelsen. I dessa ska särskilt inbegripas §1,4 och 5.

Majoriteten i styrelsen inte rätt att företa någon åtgärd eller beslut som syftar till att möjliggöra försäljning, utställningar av verk eller dra på kostnader som träffar Stiftelsen. Detta förfarande kommer att anses utgöra illojala handlingar som gynnar Axl och Vidarstiftelsen.

Det är olämpligt att inleda en process när formell värdering saknas. Därmed skall förslaget avslås då det strider emot Stadgar.

Det är en prioriteringsfråga att sälja för att bevara och omhänderta konsten. Det finns andra kostnader som kan minskas. Till exempel anser ordföranden att Stiftelsen inte har råd med en anställd eller att hålla med konsult. Stiftelsen bör gå tillbaka till ideellt arbete, om inte vill delta i detta kanske man inte ska vara i stiftelsen.

Det är fortfarande ytterst oklart vad Bokförlaget Stolpe gör med Stiftelsens tillgångar och verken saluförs utan Stiftelsens kontroll med illojala avtal som grund. Missförhållande som måste avbrytas omedelbart, och avtalen sägas upp. Även om avtalen skulle vara fortsatt gällande så är det orimligt att inga intäkter går till Stiftelsen.

Genom att som första steg följa stadgarna och ta in alla målningar bidrar styrelsen till att vårda verket genom att inte ställa ut dem, och därmed även undvika för verket skadliga transporter. Då kan nästa steg följa med att göra upp en plan för hur Stiftelsen kan följa stadgarna. Detta steg skull vara av stor betydelse för vården av verket och ge tid för en noggrann utredning istället för detta havsverk.

UTLÅTANDE

rörande Stiftelsen Hilma af Klints verk

A. BAKGRUND

1. Stiftelsen Hilma af Klints verk (i fortsättningen Stiftelsen) bildades 1972 av viceamiralen Erik af Klint (i fortsättningen stiftaren).

2. I samband med bildandet av Stiftelsen fastställde stiftaren stadgar för den – jfr bilaga 1.

3. Enligt stadgarna för Stiftelsen (jfr § 2 första stycket tredje meningen) är huvudmannen för släkten af Klint eller den av släkten som han utser självskriven ordförande i styrelsen för Stiftelsen.

4. Erik af Klint som är barnbarn till stiftaren blev huvudman för släkten af Klint 2010 och han är sedan 2023 ordförande i Stiftelsens styrelse för en andra period.

B. UPPDRAGET

5. Erik af Klint har frågat mig

a. för vilka får verket visas och

b. vilka målningar får avyttras och i så fall för vilket ändamål?

C. SVARET PÅ FRÅGORNA

C 1. För vilka får verket visas

6. I § 4 i stadgarna föreskrivs följande:

"Styrelsen skall hålla verket tillgängligt för den som söker andlig kunskap eller som kan bidraga till att verket i framtiden kommer att fylla den mission, som Hilma af Klints andlige uppdragsgivare avsett med detsamma. Styrelsen skall lägga sig vinn om att verket endast göres tillgängligt för sådana personer, som har en till stiftelsens ändamål sympatisk inställning och ifråga om vilken missbruk kan uteslutas."

7. Som framgår av ordalydelsen i föreskriften i § 4 första meningen ska styrelsen hålla verket tillgängligt för den som antingen söker andlig kunskap eller kan bidra till att verket i framtiden kommer att fylla den mission, som Hilma af Klints andlige uppdragsgivare avsett med detsamma. Därutöver ställs det i föreskriften i § 4 andra meningen ytterligare krav på den som styrelsen får tillgängliggöra verket för.

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 20 / 42

8. Enligt min bedömning följer det av föreskrifterna i de båda meningarna i § 4 att styrelsen med alla ledamöterna närvarande måste genomföra en grundlig intervju av den som vill ta del av verket. Annars saknar styrelsen över huvud taget möjlighet att ta ställning till om denne motsvarar de krav som innefattas i föreskrifterna i § 4. Enligt min mening får alltså verket inte tillgängliggöras för någon med mindre styrelsen har intervjuat denne och styrelsen med ledning av intervjun eller intervjuerna känner sig övertygad om att han eller hon dels söker andlig kunskap eller kan bidra till att verket kommer att fylla den mission, som Hilma af Klints andlige uppdragsgivare avsett med detsamma dels har en så sympatisk inställning till ändamålet för Stiftelsen att missbruk kan uteslutas.

Styrelsen har enligt § 1 ansvaret för förvaltningen av verket. I § 3 sista meningen i stadgarna preciseras att i detta ansvar ingår tillsyn och vård av verket. Det är ett ansvar som givetvis gäller också när verket tillgängliggörs för någon med stöd av § 4.

9. Jag vill betona att de i § 4 meddelade föreskrifterna alltjämt går att tillämpa och att de ska följas vid förvaltningen av Stiftelsen (jfr 2 kap. 1 § SL). Det innebär att verket således inte får visas för allmänheten vare sig tillfälligt efter utlåning till olika utställningar eller stadigvarande på ett museum. Det strider mot föreskrifterna i § 4. Detsamma gäller såväl digital som fysisk visning och försäljning av reproduktioner av Hilma af Klints målningar.

C 2. Vilka målningar får avyttras och i så fall för vilket ändamål?

10. Enligt föreskriften i § 1 i stadgarna ska Stiftelsen ska ha till föremål för sin verksamhet att tillvarata och förvalta verket. Den föreskriften innefattar ett förbud mot att avyttring sker.

11. När det gäller målningarna med nummer 1-193 (utförda före 1916) understryks förbudet mot avyttring ytterligare genom föreskriften i § 5 första stycket.

12. Föreskrifterna i § 5 andra stycket innefattar däremot i styckets tredje mening ett undantag från överlåtelseförbudet enligt § 1. Undantaget gäller för "den senare delen av verket" eller målningar utförda efter 1915 numrerade 194-1193.

13. Föreskriften i styckets tredje mening lyder som följer: "Enskilda målningar [---] må, om så finnes lämpligt, avyttras och på så sätt göras tillgängliga för allmänheten i syfte att inbringa medel för att underlätta omhändertagandet och vården av de kvarvarande delarna av verket."

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 21 / 42

14. Föreskriften i § 5 andra stycket tredje meningen ger alltså beskedet att *enskilda målningar ur den senare delen av verket må avyttras i syfte att inbringa medel för att underlätta omhändertagandet och vården av de kvarvarande delarna av verket.* Föreskriften med sitt besked ska läsas mot bakgrund av den i § 1. Tillämpningen av undantaget ska därför vara restriktiv. Det innebär enligt min mening att när undantaget nyttjas måste det bakomliggande motivet vara att inbringa medel mer för att klara av och mindre för att underlätta omhändertagandet av de kvarvarande delarna av verket. Det bör betonas att enskilda målningar som styrelsen vill avyttra med stöd av undantaget givetvis och utan hinder av § 4 måste få visas för allmänheten före avyttringen.

Saltsjöbaden den 29 augusti 2024

.....

Henning Isoz

f.d. hovrättsråd

Stiftelsen Hilma av Klints verk

Åtgärdsplan för 2025-2035

INNEHÅLL

1. Bakgrund 2
2. Optimalt tillstånd 2
3. Önskade åtgärder i magasinet 2
   3.1 Större magasin möjliggör förbättrad förvaring 3
   3.2 Uppdelning av samlingen på två magasin 3
   3.3 Skadedjursinventering 3
   3.4 Förbättrad samlingsförvaltning 3
   3.5 Kostnader åtgärder i magasinet 4
4. Upprättande av ljuspolicy 4
   4.1 Kostnader upprättande av ljuspolicy 4
5. Önskade åtgärder i databasen 5
   5.1 Kostnader för åtgärder i databasen 5
6. Aktiva konserveringsåtgärder 5
   6.1 Lokal för konservering 5
      6.1.1 Kostnader för lokal 5
   6.2 Oljemåleri 6
      6.2.1 Kostnader åtgärder oljemåleri 6
   6.3 Önskade åtgärder verk på papper 7
      6.3.1 Önskade åtgärder böcker 7
         6.3.1.1 Kostnader åtgärder böcker 7
      6.3.2 Önskade åtgärder ramade verk på papper 7
         6.3.2.1 Kostnader åtgärder ramade verk på papper 8
      6.3.3 Önskade åtgärder oramade verk på papper 8
         6.3.3.1 Kostnader åtgärder oramade verk på papper 8
7. Fotografering 8
   7.1 Kostnader för fotografering 8
8. Totala kostnader 8

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 24 / 42

Förslag till åtgärdsplan för Hilma af Klints verk 2025-2035

1. Bakgrund

Under våren 2024 har målerikonservator Sara Palmborg och papperskonservator Lotta Möller fått i uppdrag att göra en behovsanalys för hela samlingen som förvaltas av Hilma af Klints Verk i syfte att ge verken optimala tillståndsförhållanden idag och i framtiden. Analysen har legat till grund för den plan och kostnadsuppskattning som nedan presenteras. Tanken är att planen ska kunna användas som ett arbetsdokument och uppdateras löpande.

2. Optimalt tillstånd

Vad krävs för att ett föremål ska vara i och behålla ett så gott skick som möjligt? För detta krävs inte bara aktiva konserveringsåtgärder på verket utan också många förbyggande åtgärder för att minimera risken för framtida skador och nedbrytning. Papper och de konstnärsmedium som används på papper är generellt känsliga material. Hastigheten på den naturliga, inre kemiska nedbrytningen påverkas direkt av yttre faktorer såsom sura pH-värden, hög fuktighet, hög temperatur eller stora svängningar i temperaturen. Ljus bidrar till att bleka pigment och färgämnen (gäller även i viss mån oljemåleri) samtidigt som det får papper att gulna. Verken är känsliga för hantering och det skapas lätt veck och revor. Vibrationer kan påverka pastellteckningar och i stor utsträckning känsliga färgskikt på oljemålningar.

Här nedan presenteras de sju viktigaste arbetsområden som definierats för att både uppnå och behålla bästa möjliga skick hos samlingen Hilma af Klints verk.

- Åtgärder i magasin för förbättrad långtidsförvaring
- Upprättande av en ljuspolicy och i samband med det genomföra materialanalyser av ex pigment och papper för att kunna bedöma materialens ljuskänslighet.
- Uppdatering och utbyggnad av databasen
- Fortsatt arbete med dokumentation av verken. Särskilt för de verk vilka genomgått/kommer genomgå omfattande konserveringsåtgärder.
- Optimering av monteringar och ramningar av konstverk som lånas ut, så att de inte skadas av exempelvis vibrationer och ljus.
- Aktiv konservering av oljemåleri, verk på papper och böcker.

3. Önskade åtgärder i magasinet

Av flera skäl vore det önskvärt att byta magasinslokaler.

- Det nuvarande magasinet återfinns på andra våningen i byggnaden och är därför mycket svårt att evakuera.
- Det nuvarande magasinet är för litet
- Det nuvarande magasinet tillåter inte separata utrymmen med olika temperatur- och luftfuktighetsförhållanden.

Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 25 / 42

3.1 Större magasin möjliggör förbättrad förvaring

Vid byte av magasin bör följande uppdateringar göras för de respektive materialkategorierna.

- Oljemåleri

För att oljemålningarna ska långtidsförvaras optimalt så behövs mera plats i magasinet och en investering i fast inredning med skärmar där verken kan hänga.

- Verk på papper

Pappersverken som förvaras i boxar behöver mer hyllplats så att de inte lådorna behöver staplas ovanpå varandra.
De ramade pappersverken behöver mer hyllplats med fler fasta avdelare så att de inte behöver lutas på varandra i lika stor omfattning som sker idag.

- Böcker

Böckerna förvaras idag i individuella bokomslag av syrafri korrugerad kartong, placerade i arkivhurtsar av trä. Det vore önskvärt att mäta den eventuella utsöndringen av sura gaser såsom ättiksyra i arkivhurtsarna. Detta kan göras med s.k. AD-strips. Om dessa visar att det finns en förhöjd förekomst av sura gaser bör hurtsarna bytas mot liknande hurtsar, eller motsvarande, av metall. Lådorna i de nuvarande eller nya hurtsarna bör ges en inredning som förhindrar böckerna från att röra sig när lådorna dras in och ut.

- Fotografier

Bör inkorporeras i den övriga förvaringen av oramade verk på papper med specialgjorda brickor.

Av största vikt för alla materialkategorier är att varje verk ges en fast plast i magasinet. Detta skulle både minimera hanteringen och effektivisera allt arbete med verken.

3.2 Uppdelning av samlingen på två magasin

För att ge verken på papper optimala omständigheter för långtidsförvaring skulle de behöva förvaras i en lägre relativ luftfuktighet än oljemåleriet. Det betyder att det vore mycket önskvärt att dela upp samlingen på två magasin eller två separata rum som kan hålla olika klimat.

3.3 Skadedjursinventering

Det är av största vikt att en skadedjurssanering genomföras i samband med flytt till nya magasin. Alla oramade verk på papper bör frysas. Övrigt material bör synas noggrant före packning och flytt.

3.4 Förbättrad samlingsförvaltning

Genom en överföring av samlingen till större och mer ändamålsenliga magasin skulle möjligheterna till god samlingsförvaltning förbättras ex vad gäller städning (den fast inredningen är idag för låg så att det inte går att dammsuga under alla hyllor), ordning och rutiner.

✓ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 26 / 42

3.5 Kostnader åtgärder i magasinet

Tidsåtgång för byte av magasin och uppdatering av förvaringen

- 1 person på 50 % i 12–18 månader

Tidsåtgången beror på om den nya lokalen kommer att befinna sig i den nuvarande byggnaden eller i en extern lokal.

Övriga kostnader i samband med byte av magasin

- Kostnad för inredning i ny lokal
- Transportkostnader (beror på om bytet sker "in-house" eller inte)
- Kostnader för packmaterial (beror på om bytet sker "in-house" eller inte)
- Kostnad för frysning
- Ökad hyra

4. Upprättande av ljuspolicy

Många pigment som används inom akvarellmåleri är mycket ljuskänsliga och bleknar när de utsätts för både synligt ljus och UV-ljus. Vissa pigment och färger är mer ljuskänsliga än andra. Även vissa pigment som används inom oljemåleri är känsliga och kan blekna om de utsätts för ljus. Papper som utsätts för ljus missfärgas istället och blir gult/brunt. Även här beror det på typen av papper hur känsligt det är.

När Himla af Klints verk lånas ut och visas på museer och gallerier världen över utsätts de för en kontrollerad mängd ljus. Verken på papper får exempelvis visas i max 50 lux och de flesta utställningar vara i max 6 månader. Ju fler gånger verken lånas ut desto fler timmar utsätts de för ljus, och antalet "luxtimmar" ökar och den skada som ljuset gör ackumuleras. Efter ett visst antal luxtimmar uppstår för ögat synbar skada på materialen.
För att ta reda på hur ljuskänsligt ett verk faktiskt är, är det önskvärt att ta reda på vilka pigment som har använts, eventuellt vilka bindemedel och när det gäller verk på papper även vilken typ av pappersfibrer och limning som använts. Det är också viktigt att testa ljuskänsligheten i praktiken vilket kan göras genom s.k. micro-fading tester. Genom micro-fading kan man ta reda på exakt hur många luxtimmar ett verk kan utsättas för innan synlig blekning/missfärgning uppstår.

För att bevara verken i samlingen i så gott skick som möjligt är det av största vikt att fortsättningsvis inte utsätta verken för mer ljus än vad de klarar utan att ta ytterligare synlig skada. Därför bör de upprättas en ljuspolicy som kan ligga till grund vid beslut om utlån och eventuell användning av faksimiler. För att kunna upprätta en ljus- och utlåningspolicy som bygger på fakta behöver materialanalyser och micro-fading tester utföras på ett antal av de mest efterfrågade verken i samlingen, inte minst de 10 största, Parsifal, Atomserien och Kunskapens träd. Även vissa oljemålningar bör undersökas.

4.1 Kostnader upprättande av ljuspolicy

Tidsåtgång för analyser, tester och upprättande av ljuspolicy

- *1 person på 50 % i 6 månader*

Övriga kostnader i samband med upprättande av ljuspolicy

- Kostnader för analyser
- Kostnader för eventuella transporter

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 27 / 42

5. Önskade åtgärder i databasen

För att minimera hanteringen av originalen och ramarna bör databasen uppdateras så att alla verken är registrerade med sin fasta plats i magasinet. Information kring inramning samt exakta rammått bör också finnas för alla verk så att det inte behöver utföras några mätningar på verken inför tillverkning av transportlådor.

Utlåningshistoriken bör också löpande uppdateras så att beslut om vidare utlån kan fattas mot bakgrund av utlåningshistoriken. Verk som inte bör lånas ut ska kunna markeras i databasen.

Det bör också finnas en tillståndsrapport kopplat till varje verk eller en enkel tillståndsbeskrivning om fullständig tillståndsrapport från utlån inte finns tillgänglig. Eventuella konserveringsrapporter bör kopplas till posterna i databasen.

5.1 Kostnader för åtgärder i databasen

Tidsåtgång för uppdatering av databasen

- *1 person på 50 % i 4–6 månader*

Övriga kostnader i samband med uppdatering av databasen

- Kostnad för utveckling/inköp av ny databas

6. Aktiva konserveringsåtgärder

Vilka aktiva konserveringsåtgärder som är de lämpligaste för ett verk är ingen svart/vit vetenskap. Det finns olika nivåer av åtgärder som kan finnas lämpliga beroende på vilket perspektiv och fokus som antas. När väl valet av åtgärd är gjort, finns det sedan flera olika metoder och material som kan användas för att genomföra åtgärden. I det fall hela Hilma af Klints verk ska genomgå omfattande aktiv konservering är det viktigt att detta görs på en lämplig nivå och på ett så korrekt sätt som möjligt. I samband med stora konserveringsprojekt av kulturhistoriskt mycket värdefullt material tillsätts ofta ett expertråd som gemensamt diskuterar frågor kring åtgärdsval, metoder och material. Vi förslår att en sådan grupp sätts samman som kan fungera som ett stöd och dialogpartner för de konservatorer som ska utföra den aktiva konserveringen av verken i samlingen. Rådet består med fördel av pappers- och målerikonservatorer från Moderna Museet då flera av dessa redan är insatta i samlingen.

6.1 Lokal för konservering

För att de aktiva åtgärderna ska kunna genomföras behövs en för ändamålet lämplig konserveringsateljé. Lokalen bör ha bästa tänkbara säkerhet och helst befinna sig i samma fastighet som magasinet så att transporter minimeras. Önskvärt vore att lokalen hade dagsljus, vatten och ventilation.

6.1.1 Kostnader för lokal

- Hyra lokal
- Inköp av utrustning/kompletterande utrustning
- Eventuella transportkostnader

Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 28 / 42

- Kostnader för eventuella extra försäkringar

6.2 Oljemåleri

Cirka 100 oljemålningar är efterfrågade och ofta utlånade. Dessa bör prioriteras för konservering för att var i så bra skick att de inte tar skada av långa transporter.

- Samtliga dessa oljemålningar ses över både vad gäller inramningar, uppspänning på spännram och vibrationsskydd.
- Verk som ej är uppspända och tar skada av detta sätts på spännram.
- Små och mellanstora verk glasas.
- En skadeinventering av färgskikten med påföljande konserveringsåtgärder.
- Samtliga ramade verk förses med ett enhetligt upphängnings system.

Förbyggande åtgärder
-Optimera vibrationsskydden för verken

Aktiva konserveringsåtgärder
- Nya förbättrade monteringar
- Byte av ramar
- Glasa verk
- Stabilisera färgskikt
-restaurering av färgskikt

6.2.1 Kostnader åtgärder oljemåleri

Tidsåtgång för konservering av samtliga verk, olja på duk
- *1 person 50 % i 4 år*

Övriga kostnader i samband med konservering av verk, olja på duk
- Inköp av spännramar, glas och vibrationsdämpande material.

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 29 / 42

6.3 Önskade åtgärder verk på papper

Verken på papper kan delas upp i kategorierna böcker, ramade verk och oramade verk.

6.3.1 Önskade åtgärder böcker

Det bör upprättas en policy för hur och i vilken mån böckerna i samlingen bör lånas ut. För att göra detta bör hela samlingen gås igenom och varje boks tillstånd och utställningsbarhet bedömas. För de allra mest efterfrågade böckerna, så som exempelvis de blå böckerna, bör det övervägas att tillverka faksimilier så att originalen kan fortsätta finnas tillgängliga för forskning utan att riskera skador och nedbrytning till följd av utlån.

Även vissa av böckerna i Hilma af Klints bibliotek som har visat sig vara efterfrågade i utställningssamanhang bör också behandlas på samma sätt som övriga böcker dvs ges omslag, tillståndsbedömning och akiva åtgärder

Förbyggande åtgärder

- Syrafria buffrade papper bör, där möjligt, läggas in mellan pärmar och inlaga i de fall dessa påverkar varandra negativt. Detsamma gäller, när så är möjligt, mellan olika sidor i inlagan.
- Syrafria papper bör, om möjligt, läggas in mellan alla sidor i de blå böckerna
- Lösa lappar och papper bör plockas ur böckerna och förvaras separat. Antal och placering bör registreras i databasen

Aktiva konserveringsåtgärder

- Nivån på de aktiva åtgärderna bör i viss mån anpassas till användningen.
- Fokus bör framför allt ligga på att avlägsna skadliga material såsom tejper
- Stabilisering av omslag, pärmar och när så krävs, inlagor.
- Skissböcker med inbundna silkespapper mellan sidorna vilka missfärgats kraftigt bör häftas om med nya silkespapper. De gamla silkespapperen kan sparas separat.

6.3.1.1 Kostnader åtgärder böcker

Tidsåtgång för arbete med böckerna i samlingen

- *1 person på 50 % i 6 månader*

6.3.2 Önskade åtgärder ramade verk på papper

Förbyggande åtgärder

- Ca 100 verk på papper är idag ramade i gamla, avvikande ramar med i många fall otillräckligt med fästpunkter, för låga passepartouter och bakstycken i skadliga material. Dessa bör ramas ur. I det fall verken är efterfrågade för utställning bör de monteras i nya ramar efter eventuella konserveringsåtgärder. I annat fall bör de läggas in i den nuvarande förvaringen av oramade verk.
- En del av de verk som idag är ramade i moderna ramar med god montering har konserveringsbehov. Dessa behöver alltså ramas ur för att kunna åtgärdas och därefter ramas tillbaka igen.

Aktiva konserveringsåtgärder

- Aktiva åtgärder såsom rengöring, stabilisering, lagning, plangöring och eventuell behandling av foxing och bläckfrätning.
- Samtliga ramade verk förses med ett enhetligt upphängningssystem.

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 30 / 42

6.3.2.1 Kostnader åtgärder ramade verk på papper

Tidsåtgång för ramade verk på papper

- *1 person på 50 % i 2-3 år*

Övriga kostnader i samband med arbete med ramade verk

- Kostnader för nya ramar och upphängningssystem

6.3.3 Önskade åtgärder oramade verk på papper

Förbyggande åtgärder

- De oramade verken på papper förvaras sedan 2021 i individuella pappersomslag på brickor i syrafria kartonger. Denna förvaring anses vara mycket god och behöver inte förändras på något generellt plan.

Aktiva konserveringsåtgärder

- 2021 gjordes även en tillståndsbedömning av alla oramade verk. Aktiva åtgärder bör planeras och genomföras med utgångspunkt i denna genomgång.

6.3.3.1 Kostnader åtgärder oramade verk på papper

Tidsåtgång för oramade verk på papper

- *1 person på 50 % i 1 år*

7. Fotografering

Många av verken fotograferades 2013 i sambanden med Moderna Museets stora utställning. Fortsatt arbete med att fotografera resterande verk vore önskvärt. Nya fotografier bör också tas av konserverade verk.

7.1 Kostnader för fotografering

Tidsåtgång för fotografering

- *1 person på 50 % i 1–2 månader*

Övriga kostnader i samband med fotografering

- Fotograf

8. Totala kostnader

Totalt uppskattas kostnaderna till:

- *En konservator på 50 % i 9,5 – 11 år*
- Kostnad för inredning i ny lokal
- Transportkostnader (beror på om bytet sker "in-house" eller inte)
- Kostnader för packmaterial (beror på om bytet sker "in-house" eller inte)
- Kostnad för frysning
- Ökad hyra
- Kostnader för analyser
- Kostnader för eventuella transporter

✓ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 31 / 42

- Kostnad för utveckling (programmering) av databasen
- Inköp av spännramar, glas och vibrationsdämpande material.
- Kostnader för nya ramar och upphängningssystem
- Kostnad för fotograf

En erfaren konservator i ansvarsperiod på ett längre projekt debiterar idag ca 700 kr/tim. Att anlita en konservator som konsult på 50% i ett år med 223 arbetsdagar skulle då kosta **ca [redacted] kr.**
Även denna kostnad bör sedan räknas upp med index för att spegla kostnaderna 2035.

TOTALT
Uppskattade konsultkostnader för konservatorer
Övriga tillkommande kostnader

Sammanställt av Ulf Wagner på uppdrag av styrelsen.

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 32 / 42

Punkt 6 — Föregående protokoll ("BP")

Redogörelse av brister och fel i föregående protokoll.

Avvikande mening till punkt 6 i kallelsen

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Ordförandens kritik av protokollförare och styrelsemajoritet framgår av kallelsens material som skäl till en neutral byrå för protokollskrivande. Man försöker aktivt dölja ordförandens kritik genom att gömma den i bilagor. Vid påtalande av detta obstruerar man enhetligt och inför inte ordförandens ändringar i huvudprotokollet. Detta kritiseras.

Se punkt 2. Styrelsens ledamot och sekreterare har i strid med Stiftelselagens regler inte iakttagit lojalitet med Stiftelsen utan i uppenbart jäv på grund av sin associering till Vidarstiftelsens koncern och därmed överträtt sina befogenheter. UW har genom att sända in felaktiga handlingar och med utpekande och felaktiga påståenden, förorsakat skada för ordföranden och därtill illojalt spridit information och dokument. Speciellt det brev från Viveka AxJ som ordföranden klart och tydlig anmält saknar adressat och underskrifter. Detta dokument är en nullitet och har medvetet överlämnats utanför protokollet från majoritets ombud advokat Andreas Ek dagen efter det att beslut meddelats att han inte längre ägde rätt att företräda Stiftelsen.

Tolkningen att UW och majoriteten nu stödjer inlämnade anmälan, tyder på att majoriteten därmed bekräftar att brevet kommer från AxJ och Viveka J. Därtill att mottagare till EaK genom överlämning från Adv Andreas Ek till ordföranden Erik af Klint vid ordinarie styrelsemöte. Majoriteten har därmed bidragit till en oriktig anmälan och spridning, offentliggörande av otillåten skrivelse. Detta kan väl utgöra olaga hot mot de personer som omnämnts i brevet som numera har spridning till utomstående. Skada kan/ har uppkommit för Stiftelsen vilket måste utredas och beivras.

Punkt 12 — Diskussion med anledning av Ulf Wagners utredning om restaureringsbehovet under den kommande tioårsperioden ("IP")

Kritik av Ulf Wagner och styrelsemajoriteten till punkt 12 i kallelsen

Kritik enligt Erik af Klint

1. Notera att inga reparationer behöver ske för att ställa ut verken, eftersom detta inte är tillåtet enligt stadgarna. Denna aspekt berör hela innehållet i rapporten och påverkar uppdragsformuleringen till uppdragstagarna som därmed bör få ett nytt uppdrag där denna aspekt tas med. Det är av yttersta vikt att uppdragsformuleringen kommer från hela styrelsen och inte enskild ledamot som nu.

2. Uppdraget som Ulf presenterade till konservatorerna var enligt dem: *"Gör en tillståndsinventering för att få överblicken över hur mycket i tid och arbete som det krävs för att allt ska vara i bästa möjliga skick om 10 år. Allt med Hak nummer."*

3. Historiskt har verket blivit successivt uppgraderat genom restaurering i samband med utställning. Mha två kuratorer (Sara Palmborg och Lotta Möller) har verket och arkivet kommit i god ordning enligt deras egen utsago. Några akuta behov finns inte. Man kan naturligtvis restaurera i det oändliga, det finns ingen gräns.

4. Sara Palmborg och Lotta Möller har inte erbjudits möjligheten att presentera utredningen muntligen och svara på frågor, men önskar göra det.

5. Likväl vill styrelsemajoriteten vid samma möte ta beslut om att sälja verk för att förverkliga utredningsmålen utan ingående diskussion med dem som författat utredningen.

6. Sara Palmborg är av den uppfattningen att hennes föreslagna åtgärder kan genomföras genom yttre finansiering, såsom croud founding och andra intiativ, nu när intresset för Hilma är så stort, och att Stiftelsen inte ska behöva betala något.

7. När nu verket inte har några akuta renoveringsbehov måste ordföranden ifrågasätta skälet till att det verkar vara så bråttom med att sätta dessa åtgärder i verket på en gång.

8. *"Bästa möjliga skick"* av även det minsta papper och bok låter i sig orimligt. Man kan restaurera i det oändliga, det finns ingen gräns. Reflektion över vad utredningen kommit fram till måste ta detta i beaktande.

9. *"Allt med HaK nummer"* innebär alltså andra saker än det som ingår i "verket". Vad jag förstår går HaK nummer nu upp till c:a 1600, medan stadgarna talar om <1200. Det bör alltså specificeras vad som menas, och vad som ska prioriteras. Vi pratar alltså om restaurering av saker som inte är konst också. Det kan förstås tänkas, men då pratar vi om prioritering.

10. Prioriteringsordning av restaureringsbehovet är ett måste och saknas helt i utredningen.

11. Det pågår utredning av Riksantikvarieämbetets lokaler/verksamhet där utlåtande väntas i november. Det vore klokt att skjuta på stora beslut i restaureringsfrågan i avvaktan på denna.

12. Det är emot stadgarna att sälja lättvindigt, även om det är tillåtet att sälja för att bevara verket. Det är ordförandens uppfattning att för avyttring krävs koncensus av styrelsen. Utredning av vilka tavlor som skulle säljas är inte en liten fråga. Ingen aktuell sådan

utredning har gjorts på uppdrag av styrelsen. I denna fråga gäller dels vad man kan få in på vilka målningar, dels vilka som inte skulle säljas av med hänsyn till budskapets tolkning i verket. Ska man sälja serier eller enstaka verk ur olika serier?

13. Det är emot stadgarna att visa verket för allmänheten. Att sluta med detta påverkar kraftigt behovet av restauration.

14. Det finns ingen bra budget för vare sig Stiftelsen eller för restaurationen. Båda måste göras.

15. Det är ordförandens uppfattning att styrelsemajoriteten vill sälja delar av verket billigt till sig själva eller organisation man kontrollerar eller har inflytande i, för att sedan sälja dyrt och dra nytta av mellanskillnaden. Anders Kumlander har redan gjort sig skyldig till detta med Hilma af Klints målningar i annat sammanhang. Det är också skälet till att man inte velat ha in en värdering av verket i årsredovisningen. Idag är verket där värderat till 0kr, varför det inte går att säga om man får ett bra eller dåligt pris vid en försäljning. Detta är avsiktligt menar ordföranden.

2024.09.07 SM SHAKV Org nr 802425.1780

Punkt 2 Protokollförande.

Avvikande mening till punkt 2 i kallelsen

Avvikande mening enligt Erik af Klint

UW har tidigare framfört ovilja att utföra sekreteraruppdraget i mail.

Hans ovilja att följa mina instruktioner och mina justeringar har utmynnat i att UW insänt protokoll som inte var fastställt till Länsstyrelsen med utpekande av ordföranden som orsak till detta. I stället skall sekreteraren fullgöra sitt uppdrag genom att inta justeringar och anvisningar från ordföranden.

Att sprida felaktiga handlingar och därtill bilägga otillåtna dokument är en överträdelse som ledamot och ett olämpligt beteende som förorsakar skada för Stiftelsen.
Mitt besked till honom var att min avsikt är att kontakta en oberoende och professionell sekreterare som för protokollet enligt mötesordningen och enligt inspelat media.

2024.09.07 SM SHAKV Org nr 802425.1780

Punkt 8 — Rapporter från VD ("BP")

Avvikande mening till punkt 8 i kallelsen

Avvikande mening enligt Erik af Klint

Ordförandens kritik av VDs rapporter till styrelsen framgår av kallelsens material. Det är inte acceptabelt att det inte finns en tydlig budget för Stiftelsen. Det är inte acceptabelt att styrelsen undanhålls material av VD, och att styrelsemajoriteten godkänner detta.

Rapporteringen är ytlig och generell. För att denna skall medge analyser och kontroller så måste en fastställd budget ingå i rapporteringsmaterialet.

Detta har inte skett vilket kritiseras mot majoriteten som numera har avtalat med redovisningsbyrån att undanhålla mig information och rätten för mig att kräva dokument.

Tidigare protokoll har redogjort för svårigheterna för EaK att erhålla ekonomisk information inför styrelsemöte. Trots påstötningar och formellt riktiga krav så motsätter sig redovisningsbyrån att direkt lämna begärd information. Hänvisning till uppdragsavtal med övriga i styrelsen.

Därmed har majoriteten i styrelsen genom att sätta munkavel på Grant Thornton Redovisningsbyrå, begränsat ordförandens roll och möjlighet att fullfölja sin förvaltning, vilket kritiseras.

Budget i rudimentär form saknar koppling till föreslagen Åtgärdsplan. Kostnader för konsulter och planer att underhålla verken måste illustreras i budget. Kända fakturor från advokat och konsult har inte medtagits trots att Stiftelsen har betalningsskyldighet. Att underlåta betalning kan medföra hot om insolvens och legala åtgärder med betalningsanmärkningar.

Betalning måste omgående utföras. Denna underlåtenhet kritiseras. Speciellt gäller detta Vd´s uraktlåtenhet att utföra sina plikter. Anvisningar för hennes agerande måste ha kommit från något annan ledamot. Detta kritiseras och innebär en varning till Vd att åsidosätta sin arbetsbeskrivning.

Enligt dom så skall majoritetens styrelsemedlemmar, undantaget UW, utge ersättning för advokat Gösta Bergman. Därtill skuld för utförda konsulttjänster utförda av justitierådet Henning Isoz.

Majoriteten skyldighet att betala Stiftelsen för den tvist som man själv har initierat mot Stiftelsen har därmed medfört skada och klara brister i deras lojalitet och förvaltning. Att tre i styrelsen har skulder till Stiftelsen är en otillåten företeelse och kan utgöra ett förbjudet lån enligt Stiftelselagen. Klart är att detta är olämpligt och därtill brister illojalt mot Stiftelsen.

Detta kritiseras härmed.

THE
HILMA AF KLINT
FOUNDATION

Styrelsemöte för SHAKV
2024.09.07
Kallelse och Dagordning

Kallelse 2024.08.31

Kallande: Ordförande Erik af Klint
Kallade: Härmed kallas du i egenskap av ledamot i Stiftelsen Hilma af Klints Verk till styrelsemöte: Ulf Wagner, Anders Kumlander, Katarina Kaila de Voto, Juhani Selvani.

Dessutom kallas att adjungera mötet:
Biträden till ordföranden: valfri en person, meddelas under veckan
Biträden till styrelsemajoriteten: valfri en person, meddelas under veckan
Stiftelsens anställde: Jessica Höglund

Mötestid: 2024.09.07, kl. 15–16.30.
Mötesplats: Furusundsgatan 3, 4tr, #2468

Varmt välkomna alla

Erik af Klint
Ordförande i
Stiftelsen Hilma af Klints Verk
Huvudman för släkten af Klint
Datum: 2024.08.31

Förkortningar i bokstavsordning:

AK	— Anders Kumlander
BP	— Beslutspunkt
DL	— David Lindgren
EK	— Erik af Klint
IP	— Informationspunkt
JH	— Jessica Höglund
JS	— Juhani Selvani
KV	— Katarina Kaila de Voto
LS	— Länstyrelsen
SM	— Styrelsemöte
Stiftelsen	— Stiftelsen Hilma af Klints Verk
SL	— Stiftelselagen
UW	— Ulf Wagner

✓ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 38 / 42

Dagordning

1. Mötets öppnande och val av ordförande för mötet ("BP")
2. Val av protokollförare och justerare samt fråga om adjungering ("BP")
3. Fråga om inspelning av mötet ("BP")
4. Fråga om mötet blivit behörigen sammankallat ("BP")
5. Godkännande av dagordningen ("BP")
6. Föregående protokoll ("BP")
    1. Två tidigare protokoll har inte presenterats i rätt form och justeras därför inte av EK. De har inte justerats enligt instruktioner. Justering sker därför i den version som godkänts av EK. Trots uppmaning till UW har ändring inte skett vilket noteras och påtalas. Styrelsemajoriteten gör möjligheten till reservation illusorisk, i strid med Stiftelselagen.
        1. Ska protokollen skrivas enligt inspelning eller enligt UW?
        2. Förslag till beslut
            1. Beslutas att protokollen ska motsvara mötet enligt inspelad form och att samtliga styrelseledamöters ändringar ska med i det slutligen justerade protokollet.
    2. UW har skickat in icke godkänt protokoll till Länstyrelsen, och felaktigt påstått att jag som ordföranden vägrat att justera. Detta är falskt påstående då jag lämnat signerat protokoll med ändringar till UW i rätt tid. Det tolkas som ett medvetet försök av ledamot UW att sätta ordföranden i dålig dager hos LS och tolkas som en provokation.
    3. UW har därmed spritt icke godkänt material till utomstående och kritiseras för detta.
    4. Bland insända bilagor finns ett brev som inte godkänts som stiftelsehandling då protokollet inte är signerat.
        1. Brevet I fråga hade ingen signerad avsändare eller mottagare, och ska därför betraktas som en nullitet. Brevet är en kommunikation mellan individer utanför Stiftelsen.
        2. Brevet överlämnades till undertecknad och hela styrelsen i handen vid SM 15 maj av styrelsemajoritetens juridiske rådgivare advokat Andreas Ek vid Gernandt & Danielson (som dagen innan fått en erinran för oetiskt agerande och beordrats lämna sitt uppdrag för Stiftelsen av Advokatsamfundets Disciplinnämnd).
        3. Genom att bifoga brevet till LS, som därigenom blir allmän offentlig handling, medverkar UW och övriga i styrelsemajoriteten till att personer utanför Stiftelsen hamnar i dålig dager (man har bidragit till en förtalsbild emot Johan af Klint och Viktor Söderlund), vilket kan sätta Stiftelsen i risk.
        4. UW och styrelsemajoriteten bekräftar därigenom att de accepterar brevets avsändare som Viveca Axelson Johnson, även om det inte är signerat.
        5. Viveca Axelson Johnson får själv ta upp sin kritik med berörda. Ordföranden uppfattar detta steg som att styrelsemajoriteten medvetet vill göra offentlighet av kritik emot familjen af Klint och Viktor Söderlund. Har styrelsemajoriteten bifogat brevet på uppdrag av Viveca Axelson Johnson?
        6. Det framstår som dålig förvaltning av UW och styrelsemajoriteten, och misstänks vara avsiktligt.
        7. Vem är adressaten? Vem är avsändare?
        8. Som ordföranden ska jag skriva till Viveca Axelson Johnson att vi vill ha detta klarlagt.
    5. UW mail till EK: *Är du, eller för all del den övriga styrelsen inte nöjd med mitt sätt att föra protokollet finns alltid möjligheten att välja en annan protokollförare.*
        1. UW föreslår alltså själv annan protokollförare.

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 39 / 42

6. Sammantaget uppfattar ordföranden protokollföraren som avsiktligt provocerande emot ordföranden, och avsiktligt illojal emot Stiftelsen.
7. Beslutsförslag:
    1. Protokoll ska föras enligt inspelning. Samtliga ledamöters ändringar ska tas med. Vid kortare protokoll än inspelningen ska samtliga ledamöter vara överens. Justeringar ska vara del av huvudprotokollet.
    2. Ordföranden kontakter neutral byrå för protokollskrivande i enlighet med inspelat möte, stadgar och SL, där samtliga rättelser framkommer i huvudprotkollet.

7. Rapporter från VD ("IP")
    1. *ekonomisk rapport med väsentliga händelser och avvikelser mot budget samt prognos*
    2. *utvecklingen av verksamheten, med uppgift om ansökningar/förfrågningar*

8. Rapporter från VD ("BP")
    1. Trots framförd kritik har ordföranden inte fått löpande information från VD, styrelsen eller Grant Thornton. Ordföranden har inte erhållit budget i godtagbar version.
    2. Förslag till beslut
        1. Beslutas att VD ser till att huvudbok, balans och resultatrapport samt SIE4-filer kvartalsvis kommer till ordföranden i önskat format.
        2. Beslutas att omgående instruera Grant Thornton att tillsammans med styrelsen skriva en godtagbar budget för 2024-2025.

9. Varning till anställd VD Jessica Höglund
    1. Det ingår i den anställdes uppdrag att informera styrelsen och ge dem tillfredsställande svar och information.
    2. Det har varit synnerligen svårt för ordföranden att få ut information från Jessica Höglund. Se bland annat ovan. Ordföranden har därutöver inte fått klara besked på sina frågor trots att de skickas i god tid rörande avtal, försäkringsvärden, ekonomi, budget, etc
        1. Beslutsförslag:
            1. Jessica Höglund tilldelas en varning.

10. Tolkning av Stiftelsens stadgar ("BP")
    1. Fd hovrättsråd Henning Isoz har tolkat Stiftelsens stadgar om vad Stiftelsen ska och får ägna sig åt med stora konsekvenser för Stiftelsens verksamhet. Vg se bilaga.
        1. Förslag till beslut
            1. Beslutas att Stiftelsen i fortsättningen endast ägnar sig åt sådan verksamhet som Stiftelsen ska eller får göra enligt vad som föreskrivs i §§ 1 och 4 samt § 5 andra stycket tredje meningen i Stiftelsens stadgar.
            2. Beslutas att visande av Stiftelsens tillgångar för allmänheten på museum, utställningar, merchandise, fysiskt eller digitalt ska upphöra snarast möjligt.
            3. Beslutas att omedelbart säga upp avtalen med Bokförlaget Stolpe.
            4. Beslutas att avbryta alla planer på att bygga och/eller driva ett museum i Stiftelsens regi (eller genom dotterbolag)
            5. Beslutsförslag att betala Henning Isoz för hans arbete för Stiftelsen.
            6. Beslutas att utredning i styrelsen påbörjas för att se hur man kan följa stadgarna idag. Varje ledamot ska aktivt delta i denna process och komma med förslag till ordförande 3 veckor inför nästa styrelsemöte för sammanställning och presentation då.

11. Genomgång av Ulf Wagner, Anders Kumlanders och Juhani Selvanis verksamhet i Järna som innebär att de är olämpliga i styrelsen ("BP")
    1. Att vara styrelseledamot i en stiftelse är ett sysslomannmansvar där man ska sätta lojaliteten till stiftelsen i första rummet.

✓ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 40 / 42

2. Ulf Wagner, Anders Kumlander och Juhani Selvani har i strid med Stiftelsens stadgar börjat förbereda för konsthall / museum i annan organisation, Kulturforum Järna AB.

3. Anders Kumlander har också fått svidande kritik för omoraliskt agerande i en affär med Hilma af Klints målningar (Kunskapens Träd) där man misstänker att han tjänat stora pengar privat till förfång för en antroposofisk stiftelse.

4. Beslutsförslag:
   1. Beslutas att Ulf Wagner, Anders Kumlander och Juhani Selvani entledigas från sitt uppdrag som ledamöter i Sitftelsen pga tveksam lojalitet.
   2. Beslutas att ordföranden tillskriver LS för anmälan av styrelseförändringarna och att tidigare ordföranden och ledamoten Ulrika af Klint, som felaktigt avregistrerats av LS, registreras på nytt. Därmed skulle styrelsen bestå av Erik af Klint (ordföranden), Katarina Kaila de Voto samt Ulrika af Klint.

12. Diskussion med anledning av Ulf Wagners utredning om restaureringsbehovetunder den kommande tioårsperioden ("IP")
    1. Utredningen välkomnas. Vi känner dock inte till behovet i detalj. Här är bara några frågor som jag kommer att tänka på:
       1. Vilka verk bör prioriteras?
       2. Vad är den enskilda budgeten för respektive verk?
       3. Har de restaurerats tidigare?
       4. Kostnader och plats för ny förvaring?
       5. Hur stora är totalkostnaderna?
       6. Finns budget framtagen?
       7. Vi känner inte till värdet på de som kan avyttras.
       8. Vi har inte gjort en utredning av vilken prioriteringsordning som verk kan avyttras (som är beroende av värde och betydelse för tolkning av verket)
       9. Eftersom inte adekvat budget är framtagen för Stiftelsen blir det svårt att göra en adekvat budget också för denna del. Båda behövs.
       10. Fastställt stadgar ändamålsparagraf för att veta vad vi får och kan göra. Läs Henning Isoz' utlåtande. Verket har rest mellan olika muséer och utställningar. Om Stiftelsen beslutar att följa stadgarna kommer behovet av restaurering minska betydligt, eftersom verket kommer att vara stationärt i arkivet då. Ny riktning på verksamheten måste gås igenom först.

13. Beslut om uppdrag till Anders Kumlander och Juhani Selvani att inleda en process för att sälja enskilda målningar inom den senare delen av verket för att underlätta omhändertagandet och vården av de kvarvarande delarna av verket ("BP").
    1. På grund av skälen angivna i punkt 10 är det för tidigt att säga att det är förenligt med ändamålen att sälja verk. Det saknas kunskap, för många osäkerhetsfaktorer för att gå vidare i den här frågan. Att däremot samla in pengar för detta ändamål är förstås inget problem.
    2. Beslutsförslag:
       1. Det beslutas att frågan bordläggs tills svar på ovan och andra frågor besvarats nöjsamt för hela styrelsen, dvs en mer komplett utredning av Stiftelsens totala situation.
       2. Det beslutas att ordföranden tar kontakt med extern opartisk värdering av tillgångar (t ex Bukovskis).
       3. Det beslutas att värderingen (återanskaffningsvärdet) ska upptas i redovisningen / räkenskaperna.

14. Beslut om uppdrag till Anders Kumlander och Juhani Selvani att utreda möjligheterna att erhålla extern finansiering av stiftelsens verksamhet ("BP").

✔ Signerat 2024-09-26 20:16:22 UTC Oneflow ID 8669479 Sida 41 / 42

15. Beslut med anledning av advokat Gösta Bergmans krav mot Anders Kumlander, Juhani Selvani och Katarina Kaila de Voto ("BP").

16. Beslut om anlitande av advokat för stiftelsen för löpande juridisk rådgivning ("BP").
    1. Ordföranden noterar att Hellström Advokatbyrå Kommanditbolag finns representerat i Vidarstiftelsen och dess bolag på flera sätt. Magnus Andersson och Jonas Wetterfors är båda delägare och partners.
    2. Beslutsförslag:
        1. Liggande förslag ogillas och accepteras inte.

17. Diskussion med anledning av X-kontona @hilmaafklint och @hilma_af_klint (Infopunkt)

18. Övriga frågor

19. Fråga om tidplan för justering av protokollet ("BP").

20. Fråga om samtliga styrelseledamöter har fått tillfredsställande underlag för att avgöra ärendena vid mötet ("BP").

21. Nästa möte ("BP").

22. Mötets avslutande ("BP").

Originalhandlingen är elektroniskt underskriven.